

EU เตรียมออกกฎหมายบรรจุภัณฑ์ และลดขยะจากบรรจุภัณฑ์ 3R – Reduce, Reuse, Recycle

เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน ค.ศ. 2022 คณะกรรมาธิการยุโรปได้เสนอร่างกฎหมายสำหรับบรรจุภัณฑ์และขยะบรรจุภัณฑ์ฉบับใหม่ (EU legislation on Packaging and Packaging Waste) เพื่อรับมือปัญหาปริมาณขยะบรรจุภัณฑ์ที่เพิ่มขึ้นในยุโรป โดยมีมุ่งเน้น 3 แนวทางหลัก ได้แก่

- **ลดการสร้างขยะ (Reduce)** กำหนดเป้าหมายให้แต่ละประเทศสมาชิกลดขยะบรรจุภัณฑ์ให้ได้ร้อยละ 15 ต่อประชากร 1 คน ภายในปี ค.ศ. 2040 (เมื่อเทียบกับปี ค.ศ. 2018) โดยการห้ามใช้บรรจุภัณฑ์ชนิดใช้ครั้งเดียวทิ้งสำหรับอาหารและเครื่องดื่มที่บริโภคภายในร้านอาหาร ซองน้ำตาล ซองเครื่องปรุงต่าง ๆ จำกัดการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกที่ไม่จำเป็น อาทิ พลาสติกห่อผักและผลไม้ (ฝรั่งเศสนำร่องออกกฎหมายห้ามใช้พลาสติกห่อผักและผลไม้บางประเภทไปแล้ว ตั้งแต่ต้นปี ค.ศ. 2022) ขวดแชมพูและอื่น ๆ ที่ใช้ในโรงแรม
- **การนำกลับมาใช้ใหม่ (Re-use)** ส่งเสริมการใช้ภาชนะที่นำกลับมาใช้ใหม่ได้หรือเติมได้โดยกำหนดว่า ร้อยละ 20 ของจำนวนเครื่องดื่มที่ส่งกลับบ้านที่ขายในร้านค้าแห่งหนึ่งจะต้องบรรจุในภาชนะที่นำมาใช้ใหม่ได้หรือภาชนะที่ลูกค้านำมาเองภายในปี ค.ศ. 2030 และเพิ่มสัดส่วนเป็นร้อยละ 80 ในปี ค.ศ. 2040 การขายเบียร์ในขวดแบบที่เติมได้น้อยกว่าร้อยละ 10 ของปริมาณที่ขายทั้งหมดภายในปี ค.ศ. 2030 และเพิ่มเป็นร้อยละ 20 ในปี ค.ศ. 2040 นอกจากนี้ กฎหมายฉบับใหม่นี้จะทำให้ข้อกำหนดเกี่ยวกับการติดฉลากบรรจุภัณฑ์ที่นำกลับไปได้ชัดเจนขึ้น
- **การรีไซเคิล (Recycle)** กำหนดเป้าหมายให้บรรจุภัณฑ์ทั้งหมดในตลาดอียูต้องรีไซเคิลได้ภายในปี ค.ศ. 2030 ผ่านหลักเกณฑ์การออกแบบบรรจุภัณฑ์ ระบบค้ำมัดจำบรรจุภัณฑ์ (Deposit Return Scheme (DRS)) สำหรับขวดพลาสติกและกระป๋องอลูมิเนียม (ซึ่งบางประเทศยุโรป เช่น เนเธอร์แลนด์ เยอรมนี ได้เริ่มใช้แล้ว) การติดฉลากให้ชัดเจนว่าบรรจุภัณฑ์แต่ละชิ้นควรทิ้งในถังขยะสีใด รวมถึงการกำหนดให้ชัดเจนว่าบรรจุภัณฑ์ประเภทใดต้องย่อยสลายได้ (compostable) เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถแยกทิ้งเป็นขยะชีวภาพได้ นอกจากนี้ อียูส่งเสริมให้เพิ่มการใช้พลาสติกรีไซเคิล โดยกำหนดอัตราขั้นต่ำของส่วนผสมจากพลาสติกรีไซเคิลที่ต้องมีอยู่ในบรรจุภัณฑ์พลาสติกใหม่ ซึ่งเป็นแนวทางเดียวกับกฎหมาย EU SUPD ที่กำหนดให้ขวดพลาสติก PET ใหม่ ต้องมีส่วนผสมของพลาสติกรีไซเคิลอย่างน้อยร้อยละ 25 ภายในปี ค.ศ. 2025 และเพิ่มเป็นร้อยละ 30 ภายในปี ค.ศ. 2030 ซึ่งเป็นการสร้างตลาดให้แก่พลาสติกรีไซเคิลที่มีประสิทธิภาพและช่วยเพิ่มมูลค่าให้วัตถุดิบทุกชนิด

นอกจากนี้ ร่างกฎหมายใหม่ได้กำหนดกฎเกณฑ์เงื่อนไขเกี่ยวกับพลาสติกชีวภาพให้ชัดเจนขึ้น ดังนี้

- **พลาสติกฐานชีวภาพ (Biobased plastics)** หรือ พลาสติกที่มีส่วนผสมหลักจากพืช กำหนดให้ชีวมวล (biomass) ที่นำมาใช้ผลิตพลาสติกชีวภาพ ต้องมาจากแหล่งยั่งยืนและไม่ทำลายธรรมชาติ และกำหนดให้ผู้ผลิตต้องระบุอัตราส่วนของพลาสติกชีวภาพตามจริง อาทิ “สินค้านี้มีส่วนผสมจากพลาสติกชีวภาพร้อยละ 50” เพื่อป้องกันการฟอกเขียว (greenwashing)
- **พลาสติกย่อยสลายได้ในธรรมชาติ (Biodegradable plastics)** บังคับให้ติดฉลากระยะเวลาและสภาพแวดล้อมที่พลาสติกชนิดนี้จำเป็นต้องใช้ในการย่อยสลาย อย่างไรก็ดี สินค้าต่าง ๆ ที่อยู่ภายใต้กฎหมายห้ามใช้พลาสติกครั้งเดียวทิ้งจะไม่สามารถใช้การติดฉลากดังกล่าวได้ เพื่อป้องกันการทิ้งขยะที่ไม่จำเป็น
- **พลาสติกสลายตัวได้ทางชีวภาพในระดับอุตสาหกรรม (Industrially compostable plastics)** อนุญาตให้ใช้พลาสติกสลายตัวได้ทางชีวภาพในระดับอุตสาหกรรมในกรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อม ไม่ทำลายประสิทธิภาพของเศษอาหาร และเมื่อมีการแยกและจัดการขยะชีวมวลที่เหมาะสม อาทิ ถูข่า แปะชูลและถุงกาแฟ สติกเกอร์บนผักและผลไม้ และถุงพลาสติกชนิดบาง โดยต้องมีกลไกการนำกลับมารีไซเคิลและต้องเป็นไปตามมาตรฐานที่อยู่กำหนด

ภาคอุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์แสดงข้อห่วงกังวลต่อการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่นี้ โดยชี้เหตุผลคัดค้าน เช่น พลังงานและน้ำที่ต้องใช้เพื่อทำความสะอาดบรรจุภัณฑ์ที่นำกลับมาใช้ใหม่อาจทำลายสิ่งแวดล้อมมากกว่าการใช้บรรจุภัณฑ์ใช้ครั้งเดียวทิ้ง สินค้าฟุ่มเฟือยจำเป็นต้องใช้บรรจุภัณฑ์ที่สวยงาม หากจำเป็นต้องเปลี่ยนบรรจุภัณฑ์เพื่อประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อมอย่างเดียวยังอาจทำให้แบรนด์หรูหลายยี่ห้อของยุโรปสูญเสียส่วนแบ่งตลาดได้

คณะกรรมการยุโรปคาดการณ์ว่า การปรับปรุงกฎหมายบรรจุภัณฑ์นี้ จะสามารถช่วยลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนจากภาคบรรจุภัณฑ์ลงเหลือ 43 ล้านตันภายในปี ค.ศ. 2030 จากเดิม 66 ล้านตัน (หากไม่มีการปรับปรุงกฎหมาย) และลดการใช้น้ำลง 1.1 ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมและลดปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทั้งนี้ แม้ภาคอุตสาหกรรมการผลิตบรรจุภัณฑ์ชนิดใช้ครั้งเดียวทิ้งจะต้องมีการปรับตัวครั้งใหญ่ แต่การเปลี่ยนแปลงครั้งนี้น่าจะนำไปสู่การสร้างงานใหม่ ๆ และช่วยส่งเสริมเป้าหมายการเป็นกลางทางภูมิอากาศของอียูภายในปี ค.ศ. 2050 ด้วย

